

Jaka będzie cena?

**Co-funded by
the European Union**

Mechanizmy kontroli cen

Podczas debaty politycznej dotyczącej utworzenia systemu ETS2 [na pierwszym planie znalazła się](#) kwestia potrzeby wprowadzenia mechanizmów kontroli cen i zabezpieczeń. W rezultacie znowelizowana dyrektywa ETS oraz decyzja dotycząca rezerwy stabilności rynku (MSR) zawierają kilka instrumentów regulujących ceny w ramach ETS2. Przewidziano między innymi:

- możliwość wcześniejszego wystawienia na aukcję 30% większej liczby uprawnień do emisji w ciągu pierwszych trzech lat systemu, które zostaną następnie odjęte od przyszłej puli;
- jeśli średnia cena EUA (uprawnienia do emisji CO₂) przez trzy kolejne miesiące przekroczy dwukrotność średniej ceny z poprzednich sześciu miesięcy, z MSR zostanie uwolnionych 50 milionów uprawnień (art. 30h ust. 1). W latach 2027–2028 zasada ta będzie bardziej restrykcyjna – wystarczy, że cena EUA będzie 1,5 raza wyższa od średniej z poprzednich sześciu miesięcy przez trzy kolejne miesiące, aby uruchomić uwolnienie 50 milionów uprawnień;
- jeśli cena EUA przez trzy kolejne miesiące wzrośnie do ponad trzykrotności średniej z poprzednich sześciu miesięcy, z MSR zostanie uwolnionych 150 milionów uprawnień¹;
- wprowadzono miękki limit cenowy na poziomie 45 euro (skorygowany o inflację, co prawdopodobnie oznacza około 60 euro do 2027 roku); jeśli średnia cena EUA przekroczy ten próg przez ponad dwa miesiące, MSR2 zwolni dodatkowe 20 milionów uprawnień²;
- w przypadku bardzo wysokich cen ropy lub gazu w połowie 2026 roku uruchomienie ETS2 może zostać odroczone o rok do 2028³;

¹ Artykuł 30h(3)

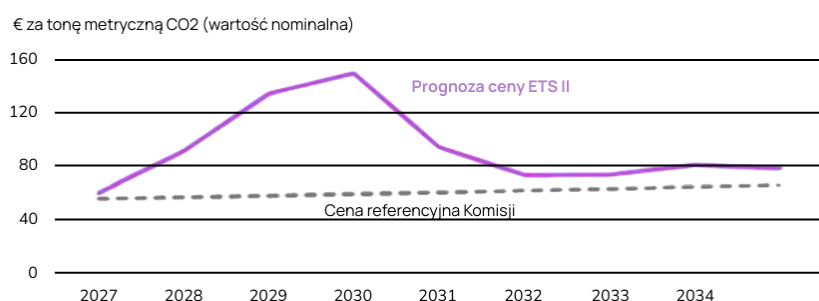
² Artykuł 30h(2)

³ Średnia cena gazu ziemnego od stycznia do lipca 2026 musi być wyższa niż średnia cena w lutym i marcu 2022 roku, lub średnia cena ropy Brent od stycznia do lipca 2026 musi być ponad dwukrotnie wyższa niż średnia cena w ciągu ostatnich pięciu lat. Ponieważ te wskaźniki są dość wysokie, jest mało prawdopodobne, aby ta przesłanka została uruchomiona, chyba że UE doświadczy wstrząsu zewnętrznego, takiego jak rosyjska inwazja na Ukrainę w 2022 roku. Komisja opublikuje w Dzienniku Urzędowym do 15 lipca 2026 roku, czy te warunki zostały spełnione.

- dodatkowa klauzula umożliwi Komisji Europejskiej reakcję na wyjątkowo wysokie ceny ETS2 poprzez wydanie aktu wykonawczego w sytuacji, gdy określony niski poziom dostępnych uprawnień zostanie osiągnięty dwukrotnie w ciągu 12 miesięcy.

Kontrole cen w systemie ETS2, w tym limity i mechanizmy przewidziane w dyrektywie ETS oraz rezerwie stabilności rynku, będą obowiązywać do 2029 roku. W tym czasie Komisja Europejska ma ustawowy obowiązek przeprowadzenia przeglądu funkcjonowania tych zabezpieczeń i – jeśli zajdzie taka potrzeba – zaproponowania przedłużenia lub rozszerzenia instrumentów kontroli cen po 2029 roku. Ocenę działania systemu przewidziano także na 2028 rok, kiedy Komisja dokona przeglądu funkcjonowania ETS2, aby ocenić prawidłowość rynku oraz stabilność cen. Jest to istotne, ponieważ prognozy, m.in. według BloombergNEF, wskazują na możliwość wzrostu cen uprawnień w kierunku 2030 roku, co może być brane pod uwagę przy ewentualnych korektach w przepisach na kolejne lata. Ostateczny kształt zabezpieczeń cenowych i ich ewentualne dalsze obowiązywanie zależą będzie od wyników tego przeglądu i decyzji Komisji Europejskiej.

Rysunek 6. Prognoza ceny uprawnień do emisji EU ETS2

Źródło: BloombergNEF Uwaga: Cena referencyjna opiera się na 45 € za tonę metryczną CO₂ w 2020 roku, indeksowaną wskaźnikiem inflacji konsumenckiej.

Wielu analityków rynkowych przewiduje szeroki zakres oczekiwanych cen, co podkreśla trudność w dokładnym prognozowaniu przyszłych wartości ETS2. Ilustruje to poniższa tabela:

Prognoza cen

Źródło

(w euro za tonę CO2 w 2030 r.)

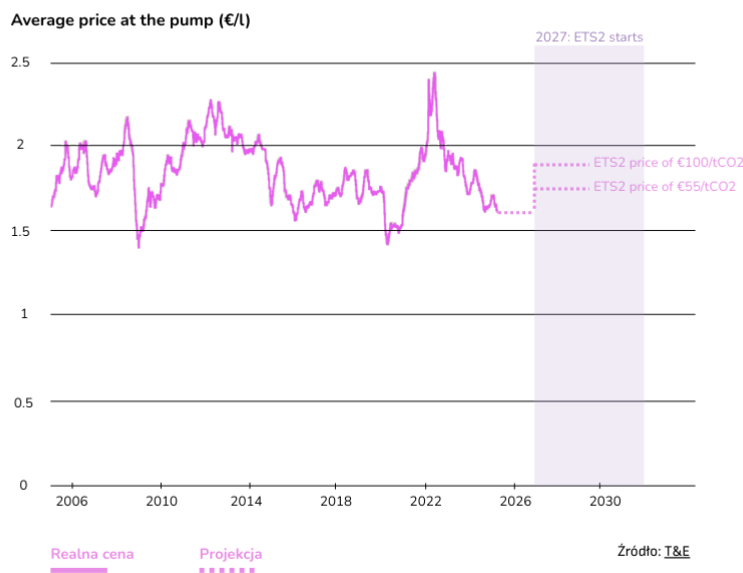
48-80	<u>Komisja Europejska</u>
71-261	<u>PIK</u>
150	<u>Veyt</u>
122	<u>BloombergNEF</u>
69-100	<u>Clear Blue Market</u>
111-259	<u>Vertis</u>
126	<u>Energy Aspects</u>

Duże zróżnicowanie oczekiwanych cen wynika z różnic w założeniach przyjętych w poszczególnych modelach, zwłaszcza w zakresie poziomu ambicji związanych z wdrożeniem środków uzupełniających mających wzmocnić redukcję emisji wykraczającą poza bezpośredni wpływ ceny uprawnień do emisji dwutlenku węgla, takich jak dyrektywa w sprawie charakterystyki energetycznej budynków czy normy emisji CO₂ dla samochodów. Im większa redukcja emisji w gospodarstwach domowych i transporcie

drogowym, tym niższa będzie cena ETS2. Wdrożenie tych środków uzupełniających jest zarówno możliwe, jak i konieczne.

Cena 45 euro za tonę CO₂ przekłada się [na 0,01 euro](#) na każdą kWh energii z gazu kopalnego. Chociaż obawy dotyczące potencjalnego wpływu społecznego zmiennej ceny ETS2 są uzasadnione, nie powinny stanowić uzasadnienia do przedwczesnego osłabiania ETS2 ani odwracać uwagi od niezbędnych działań, które państwa członkowskie muszą podejmować, by poprawić sprawiedliwość systemu. ETS2 powinien funkcjonować w pierwszych latach, umożliwiając ustalenie ceny, zachęcając do dekarbonizacji i pozyskując niezbędne środki na transformację energetyczną.

Rysunek 7. Rzeczywista średnia cena benzyny w UE i premia ETS2

Jak pokazuje wykres 7 (opracowany przez [Transport and Environment](#)), wahania cen paliw kopalnych w ostatnich latach były znacznie wyższe niż efekt ceny ETS2 ustalonej na poziomie 100 EUR za tonę CO₂. To podkreśla, że głównym zagrożeniem dla kosztów życia nie jest sama cena emisji dwutlenku węgla, lecz utrzymująca się zależność od paliw kopalnych – tym bardziej, że koncerny energetyczne wielokrotnie udowadniały gotowość do osiągnięcia nadzwyczajnych zysków.

Każda próba kontrolowania ceny przez zwiększenie podaży uprawnień do emisji oznaczałaby większą emisję CO₂. Aby osiągnąć europejskie cele klimatyczne, osłabienie ETS2 musiałoby zostać zrekompensowane zwiększeniem ambicji w innych sektorach – w systemie ETS1 lub sektorach objętych ESR, np. w rolnictwie (co jest politycznie trudne) albo w sektorze użytkowania gruntów, gdzie skuteczność [pochłaniaczy dwutlenku węgla jest już zagrożona](#).

Ostatecznie najskuteczniejszym sposobem zarządzania dynamiką cen ETS2 bez osłabiania ambicji jest zdecydowane wdrożenie środków uzupełniających. Poprzez ograniczenie emisji w gospodarstwach domowych i transporcie drogowym środki te zmniejszają popyt na uprawnienia, co z kolei pomaga złagodzić ceny ETS2, jednocześnie przyspieszając dekarbonizację.

Publikowanie informacji

Raport ETS2 101 został opracowany w ramach projektu LIFE Effect (LIFE23 GIC-BE-LIFE EFFECT) pod przewodnictwem Carbon Market Watch przy współudziale członków konsorcjum projektu.

Autorzy:

Eleanor Scott, ekspertka ds. rynku uprawnień do emisji UE

Jeanne Marullaz, stażystka ds. polityki UE

Redaktor

Gavin Mair, Specjalista ds. Komunikacji, Carbon Market Watch

Finansowane przez Unię Europejską. Wyrażone poglądy i opinie są jednak wyłącznie poglądami autora (autorów) i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy Unii Europejskiej lub CINEA. Ani Unia Europejska, ani organ przyznający dotację nie mogą ponosić za nie odpowiedzialności.

W sprawie wywiadów lub dodatkowych informacji na temat wykorzystania i rozpowszechniania treści niniejszego briefingu prosimy o kontakt:

gavin.mair@carbonmarketwatch.org

**Co-funded by
the European Union**